Milliyet Türkiye İller Ansiklopedisi

SAMSUN

55

Yüzölçümü: 9579 km2
Nüfus: 1.004.000
İlçeler: Alaçam, Bafra, Çarşamba, Havza, Kavak, Ladik, Terme, Vezirköprü.
Köy sayısı: 871
Doktor sayısı: 155
Hastane yatak sayısı: 1118
Okur-yazar oranı: % 86.1
Otomatik telefon kodu: 361

Kurtuluş meşalesi'nin yakıldığı ilimiz: Samsun

YUNUS KILIÇ

19 Mayıs 1919'da ulu önderin Karadeniz'in hırçın dalgalarını aşıp Anadolu'ya bir güneş gibi doğduğu, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın ilk adımının atıldığı ilimizdir Samsun...

Türk ulusunun kurtuluş meşalesinin yakıldığı bu kentimiz, Anadolu'nun Karadeniz'e açılan en önemli kapısıdır. Samsun bugün limanı ile sadece Karadeniz'indeğil, ülkemizin önde gelen ihracat merkezlerinden biridir.

Her mevsimde yeşilliklerle örtülü sahil şeridi ve denizi ile Samsun, Karadeniz'in diğer illerinde de görülen doyumsuz doğal güzellikleri sergiler. Samsun kıyıları, denizle kucaklaşan ormanlar, loş koylar ve yemyeşil sıra sıra kuytu vadilerle süslüdür.

Samsun, 3 bin yıllık köklü ve zengin bir geçmişe sahiptir. Kentin geçmişinde yer alan en büyük felâket 1896 yılında yaşanmıştır. Bir kış akşamında Karadeniz'e yansıyan alevler, dönemin önemli ticaret merkezlerinden Samsun'un yanışını görüntülüyorlardı. Koca kent kısa bir süre içinde yanıp kül olmuştu. Ancak azimli Samsun halkı yılmayarak illerini yeniden inşa ettiler. Hem de eksisinden çok daha güzel, çok daha düzenli bir şehirleşme planı uygulayarak.

Samsun, Bafra ve Çarşamba ovaları ile tarımsal gelişim âbidesi birbiri ardına yükselen fabrika bacaları ile kalkınan Türkiye'nin sembolüdür.

Adı nereden geliyor

Deniz yoluyla buraya gelen Miletliler rastladıkları şahane bir tabiî limanı pek beğenmişler ve burada bir kent kurmuşlardı. Miletliler burada kurdukları kente, kendilerini buraya getiren kaptanları Amisos'un adını vermişlerdi. Yöre ve kent Cenevizlilerin eline geçtikten sonra onlar Amisos'u "Simisos"a çevirdiler. Türkler de bu adı dillerine rahat gelen biçimde "Samsun"a çevirdiler.

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır

İklimi

Samsun'un iklimi sahilde ve iç kesimlerde değişiklik gösterir. Sahil şeridinde tipik Akdeniz iklimi hüküm sürmesine rağmen, iç kesimlerde dağların etkisiyle karasal iklim sürmektedir.

Genellikle yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsiminde ılık ve yağışlıdır. Sahil şeridinde karla örtülü günler sayısı 4-5 günü geçmez. Ağustos ayı ortalama sıcaklığı 25 dereceyi bulmazken, ocak ayı ortalaması sıcaklığı 7 derece kadardır. -5 derecenin altında soğuğa pek nadir rastlanır. Yağışlar en çok sonbahar ve kış aylarında görülür. Rüzgârlar en çok güneyle, güneybatıdan eser.

En yağışlı ay 132.2 mm3 ile kasım, en az yağış alan ay ise 9.4 mm3 ile temmuzdur.

Nasıl Gidilir

Haftada bir İstanbul'dan kalkan posta ve ekspres trenleriyle Sivas'tan aktarma yapmak gerekir. Samsun'a gelen kara yolları çok düzgün olduğu için en çok yolcuyu otobüsler taşır.

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Politik Kimliği

1950
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 96.4

Partiler	Aldığı oy
CHP	71.678
DP	98.336
MP	884

1954
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 90.3

Partiler	Aldığı oy
CHP	75.329
CMP	4.357
DP	121.098

1957
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 76.9

Partiler	Aldığı oy
CHP	94.774
CMP	10.452
DP	102.213
HP	4.431

1961
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 86.8

Partiler	Aldığı oy
AP	141.387
CHP	89.220
CKMP	12.068

1965
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 77.5

Partiler	Aldığı oy
AP	130.874
CHP	73.031
CKMP	3.982
MP	18.019
TİP	5.851
Bağımsızlar	2.114

1969
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 71.2

Partiler	Aldığı oy
AP	114.073
CHP	84.191
CGP	7.852
MP	3.973
MHP	4.064
TBP	6.710
TİP	3.914
Bağımsızlar	4.677

1973
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 68.5

Partiler	Aldığı oy
AP	93.822
CHP	75.296
CGP	6.481
DP	25.161
MP	1.680
MHP	4.694
MSP	32.872
TBP	3.261
Bağımsızlar	1.736

1977
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 72.6

Partiler	Aldığı oy
AP	142.106
CHP	132.905
CGP	5.567
DP	5.841
MHP	12.068
MSP	19.955
TBP	1.159
TİP	874
Bağımsızlar	2.059

SAMSUN ANAYASA HALK OYLAMASI SONUÇLARI
YIL: 1961

Kabul	Red
% 43	% 57

YIL: 1982

Kabul	Red
% 94.6	% 5.4

SAMSUN VALİSİ: BEDRİ NAZLIOĞLU

«SAMSUN, TÜRKİYE'NİN EN VERİMLİ OVALARINA SAHİPTİR»

VATANIMIZIN ayrılmaz ve vazgeçilmez bütünlüğü içinde yurdumuzun her köşesi, kendine özgü tarihî özelliklerle, doğal güzelliklerle kaplıdır.

Güzel yurdumuzun yeraltı ve yerüstü zenginliklerine sahiptir.

Bu tarihî güzellik ve kahramanlık tablosu içinde, Karadeniz kıyılarının en büyük ili olan ve Karadeniz bölgesini yurdumuzun diğer bölgelerine ulaştıran köprü görevini üstlenen Samsun, ulu önder Atatürk'ün, 19 Mayıs 1919'da Kurtuluş ateşini yaktığı, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızı başlatmak üzere, ilk adımını attığı, tarihî bir yurt köşemiz olmuştur. Bu nedenle Samsun, gönüllere engin duygular uyandırır.

Her geçen gün büyük bir gelişme içinde bulunan Samsun'un ekonomik yapısında, öncelikle tarama dayalı üretim ve gelir gelmektedir. Ticarî faaliyetler, imalât sektörü ve sanayi kalkınma çalışmaları, tarım sektörünü izlemektedir. Samsun, Bafra ve Çarşamba ovaları ile Türkiye'nin en verimli ovasına sahiptir. Ayrıca, limanı ile ve her türlü kara ulaşımı ile ihracat imkânlarına da sahiptir.

Cumhuriyet dönemi ile başlayan, özellikle planlı kalkınma döneminde hızlanan sanayileşme yanında, Samsun'da daha hızlı bir şehirleşme meydana gelmiştir. Bunun doğurduğu fazla nüfus artışı, Samsun'u bir üretim merkezi olduğu kadar, bir tüketim merkezi haline de getirmiş, bölgenin en canlı pazarı olma niteliğini kazandırmıştır. Bu sonuç bizim arzu ettiğimiz hedef değildir. Bizim hedefimiz, sanayileşmenin daha bir üst düzeye ulaştırılması, bu yolla istihdam kapasitesinin artırılması, böylece hızlı şehirleşmeden doğan iş talebinin karşılanarak sosyo-ekonomik bir ferahlamanın sağlanmasıdır.

Samsun'da ana ve altyapı hizmetlerinde, tahminlerimizin üzerinde bir gelişme olmuştur. Bu gelişme sürecinde, bizim çekici gücümüz kadar, Samsun halkının ve Samsun köylüsünün büyük fedakârlığı olmuştur. Daha büyük gelişmeyi sağlayacak yatırımlarda, verilenden fazlasını Samsun köylüsü katmıştır. Bu vesile ile Samsun halkına, Samsun köylüsüne şükran hislerimi belirtmek isterim.

Samsun halkı çalışkandır, müteşebbistir. Özellikle Samsun köylüsü, kalkınma hamlesinde devletle, idare ile yanyanadır, yürekten çaba göstermektedir.

SAMSUN BELEDİYE BAŞKANI: SELAHATTİN ERENEN

«ÇAKMAK BARAJI'NIN HİZMETE GİRMESİ İLE SU SORUNU ÇÖZÜLECEKTİR»

SAMSUN, 1919 Mayıs beldesi olarak, büyük kurtarıcı ulu önder Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Anadolu'da ilk buraya ayak basarak, Ulusal Kurtuluş Savaşımızı başlattığı tarihe geçen şanlı bir kentimizdir. Tarihi ile ve her yönüyle büyük olan bu kentin belediye başkanlığını yapmaktan dolayı büyük bir mutluluk duymaktayım.

Atatürk ilkeleri doğrultusunda, kimseyi birbirinden ayırmadan, doğru bildiğim yolda hiçbir menfaat beklemeksizin girdiğimiz bu uğraşta bizden önce yapılmaya başlanan veya plana alınan hiçbir işi inkitaya uğratmaksızın çalışıyoruz.

Belediyemizin hizmetleri konusunda genel olarak yapacağım açıklamaların başında, Samsun'un altyapı tesisleri ile su elektrik şebekelerinin yenilenmesi, islah edilmesi gelmektedir. Şehrin imar durumunu ıslah ve yasal duruma sokmak için oluşturulan teknik bir ekiple 1/1000 ölçekli haritalar çıkarılarak, şehrin ve mücavir sahaların uygulama planı tatbikatına geçilmiştir.

Tarihî bir yurt köşemiz olan Samsun, üçüncü derecede bir deprem bölgesine dahildir. Şehrin büyük bir sorunu olan heyelan bölgeleri ele alınmıştır. Yüksek düzeyde oluşturulan bir kurul Ankara'da toplanarak masrafları, belediyemizce karşılanmak üzere, Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından yapımı üslenmiş, aktif ve inaktif bölgeler ayrılarak, vatandaşlarımızın mağduriyetini önlemek için başlatılan çalışmalar sürdürülmektedir. İmar bakımından sağlıksız bir yapıya sahip olan Samsun'da mücavir saha dahil 15.569 adet kaçak inşaat mevcuttur. Bu kaçak binaların sekiz bini heyelan bölgesinde bulunması, kaçak binalarda oturan 102 bin dolayında vatandaşın, 35 binin de heyelan bölgesindeki binalarda yaşaması büyük bir tehlike doğurmaktadır.

İçme suyu konusuna da titizlikle eğilerek, şehrin yüzde 85'ini susuz bırakmadık. Yaptığımız kısa devreli çalışmalarla, Samsun'un su sorununu gidermeye çalıştık, şehrin sanayide ihtiyacı olan 700 litre suyu temin etmeye çalıştık. Devletimizin büyük yardımlarıyla 1983 yatırım programına alınan ve ihale edilen Çakmak Barajı hizmete geçtiği zaman, Samsun'un içme ve kullanma suyu sorunu tamamen halledilmiş olacaktır.

Sayın Devlet Başkanımızın, Samsun 19 Mayıs belde sorunlarının üzerinde hassasiyetle durması, belde halkımızı mutluluğa kavuşturmuştur. Bu teveccühü ışığı altında, belde halkı açısından büyük bir vehamet kesfeden kanalizasyon yapımını,1983 Beş Yıllık kalkınma planı içinde alınmasını, ümit içinde beklemektedir. Samsun kanalazisyon bakımından talihsiz bir şehir olmuştur. Yapılan ana kollekter ve yapılan ek çalışmalarda kanalizasyon sorununa çözüm getirememiştir.

Belediyemiz, yaptığı çalışmaları, verdiği hizmetleri ve yerinde yatırımları ile kamuoyunun dikkat ve ilgisini üzerinde toplayan, yerel yönetim kuruluşlarının en düzenlisidir.

Protokol

Vali ..... :Bedri Nazlıoğlu
Belediye Başkanı ..... :Selahattin Ereren
Cumhuriyet Savcısı ..... :Cevat Bilgin
Bölge İdare Mahkemesi Başkanı .... Selami Celayir
Adalet Komisyonu Başkanı ..... :Turhan Bakioğlu
19 Mayıs Üniversitesi Rektörü .. :Prof.Dr. Ali Sümer

Vergi Rekortmenleri

Yılmaz Ulusoy ..... :46.274.839
Kamuran Akay ..... :26.550.393
Hüseyin Altun ..... :9.030.829
Mustafa Gökçe ..... :7.498.884
İvan Papof ..... :6.899.946

SMS Samsun Makina Sanayii Anonim Şirketi

Samsun Makina Sanayii A.Ş. 250'nin üzerinde ortağı bulunan ve özel teşebbüsün Samsun'daki yegâne ağır sanayi kuruluşudur.
İmalât konusu:
1- Şehir, kasaba ve köy içme suyu temini için 2lt/ san'den 1500 lt/san'ye kadar her kapasitede santrifüj pompalar.
2- Sulama için her kapasite ve büyüklükte pompalar.
3- Fabrikalarda kullanılan çeşitli proses pompaları, (Kâğıt hamuru pompaları, çeşitli asit pompaları, petrol ve bütan gazı vs. pompaları gibi).
4- Su temini işinde kullanılan vana, çekvalf vs. gibi çeşitli armatürler.
5- Kanalizasyon ve pis su tasfiye tesisleri.

SAMSUN MAKINA SANAYII A.Ş.
Tel.: 13316-16930
Teleks: 82232
Adres: P.K. 186 Samsun.
Ankara tel.: 311988

İLÇELERİNİ TANIYALIM

MERKEZ

Samsun merkez ilçenin yüzölçümü 1.032 metrekaredir. Merkez ilçeye bağlı iki bucak ve 108 köy bulunmaktadır. Merkez ilçenin bugünkü nüfusu 310.300 dolayındadır.

ALAÇAM

1944 yılına kadar Bafra ilçesinin bir bucağı olan Alaçam, Samsun'un en yeni ilçelerinden birisidir.

Ekonomik bakımdan, tarımla uğraşan nüfusunun büyük bir bölümü köylerde yaşamaktadır. Alaçam ilçesinin nüfusu sayım devrelerine göre incelendiğinde, şehir nüfusunun normalin altında geliştiği, kırsal nüfusun ise, hızlı bir gelişme gösterdiği görülmektedir. Alaçam ilçesinde nüfusun büyük bir bölümü kırsal alana yayılmış bulunmaktadır.

Alaçam'ın yüzölçümü 632 metrekaredir. Nüfusu ise, tüm ilçe olarak 51.455'dir.

BAFRA

Bafra ilçesi, Samsun'a 51 km. uzaklıkta. Samsun-Sinop karayolu üzerinde, Kızılırmak kıyısındaki verimli topraklar üzerinde kurulmuştur. Helenistik döneme ait Dramoslu mezarı, asar kale ve kaya mezarları, tarihî çeşmeleri, Köprülü Mehmet Paşa'nın eşi Ayşe Hatun tarafından 1675 yılında yaptırılan Camii Kebir, Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde söz ettiği Şifa Hamam av merkezleri ve av gölleri ile zengin ve şirin bir ilçedir.

Bafra'nın yüzölçümü 1673 kilometrekaredir. Nüfusu ise, 151.530'dur. Samsun'un en eski ve en büyük ilçelerinden birisi olan Bafra'nın da ekonomik hayatı taramı bağlıdır. Nüfusunun büyük bir bölümü kırsal alanlarda yerleşmiştir. Bafra ilçesinde de şehir nüfusuna oranla kırsal alanın nüfusu büyük ve hızlı bir artış göstermiştir. Ancak, daha sonra, Bafra'nın ilçe nüfusu kırsal alana göre artış hızı göstermiş, daha sonraki yıllar şehir nüfusu artan bir hızla devam etmiştir. Samsun'un ilçeleri arasında nüfusu hızla artan ilçe olmuştur. Bafra'nın kurulduğu yerin şehirleşmeye elverişli olması, hızla gelişme avantajına sahiptir. Bafra Kızılırmak'ın biriktirdiği alivüyonlu toprakların oluşturduğu ve Türkiye'nin en verimli ovalarından birisine sahiptir. Bafra ilçesinin iki bucağı ve 117 köyü vardır.

ÇARŞAMBA

Çarşamba ovasını ikiye bölen Yeşilırmak'ın iki yakasında ve ovanın tam ortasındaki Çarşamba ilçesi, Samsun'a 36 km. uzaklıkta ve Samsun-Ordu karayolunun üzerinde ve Yeşilırmak'ın meydana getirdiği verimli topraklar üzerinde yer almıştır. Samsun'un çok eskiden kurulmuş bir ilçesi olan Çarşamba'nın yüzölçümü 1.442 metrekaredir. İki bucağı ve 145 köyü bulunan Çarşamba'nın nüfusu ise, 163.000'dir. İlçenin büyük bir bölümü düz bir ovada yerleşmiş, diğer yerleşim yerleri ise, dağlık bir arazi üzerinde yer almıştır. Samsun'un diğer ilçeleri gibi tarımsal bünyeli ekonomi Çarşamba'da da yüksek düzeydedir. Bu nedenle ilçe nüfusunun büyük bir çoğunluğu, kırsal kesimlerde yerleşmiştir. İlçe merkezinin 30 bin dolayında olan nüfusuna karşılık kırsal kesimin nüfusu 135 bin dolayında olmuştur. Çarşamba ilçesinin nüfusu, kırsal kesimlerde çok büyük artış göstermiştir. 1950 yılından sonra şehir nüfusunda belli bir oranda artış görünmüştür.

HAVZA

Samsun-Ankara karayolu ve Samsun-Sivas demiryolu üzerinde bulunan Havza ilçesi, Samsun'a 86 km. uzaklıktadır. Samsun'un diğer ilçelerinden farklı özelliklere sahip olan Havza'nın yüzölçümü 793 kilometrekaredir. Nüfusu ise, 61.390'dır. Bir bucağı 82 köyü bulunan Havza, eski bir yerleşim merkezidir. Birçok hastalığa iyi gelen Havza kaplıcaları ile tanınan ilçe, Arslan Ağzı ve Kız Gözü kaplıcaları ile ve bu kaplıcalardan üzerinde kurulan Büyük Hamam, Küçük Hamam ve Maarif Hamamı tesisleri ile turizmle canlı olan bir ilçedir.

Tarımsal bir bünyeye sahip olan Havza'da nüfusun hemen hemen çoğunluğu köylerde kırsal kesimlerde yaşamaktadır. Ancak, Samsun'un diğer ilçelerine oranla az verimli ve dağlık bir arazi üzerinde bulunan ve tarıma elverişli çok geniş toprakları olmadığı için ilçe nüfusu gibi kırsal alan nüfusu da önemli bir gelişme gösterememiştir. Şehir nüfusunun, kırsal alana göre biraz daha fazla geliştiği görülmüştür. İlçe, kuruluş itibariyle, eski çağlardan bu yana varlığı bilinen kaplıcaların etkisinde kalmıştır. Tarih boyunca birkaç kez yıkılmış, yine kaplıcaların etrafında kurulmuştur.

Çarşamba ilçesi

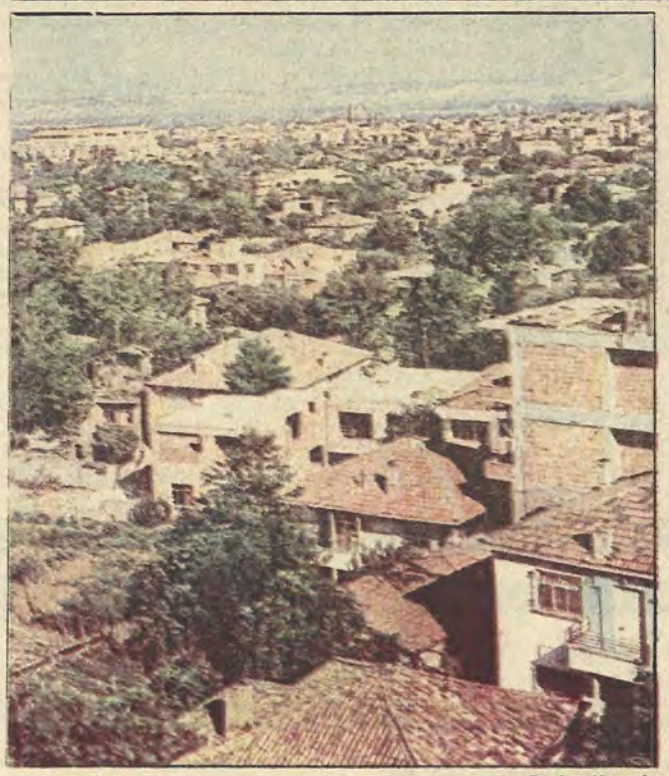

Bafra ilçesi

KAVAK

Samsun'a 51 km. uzaklıkta ve Samsun-Ankara karayolu üzerinde kurulan Kavak ilçesi, Tanzimat'tan önce Samsun'un bir köyü iken, 1839 yılında bucak, 1934 yılında da ilçe olmuştur. İsmini de ilçede yetişen kavak ağaçlarından almıştır.

943 kilometrekare yüzölçümüne sahip ve 45.250 nüfusu bulunan Kavak'ın bir bucağı ve 93 köyü bulunmaktadır.

Samsun'un yeni kurulan ilçelerinden birisi olan Kavak'ta genel ekonomi yapısı tarıma bağlı olduğu, nüfusun da diğer ilçelere oranla daha büyük bir kısmının kırsal alanda yerleştiği görülmektedir.

LADİK

Samsun'a 83 km. uzaklıkta bulunan bu ilçe, önceleri Amasya iline bağlı iken 1925 yılından sonra Samsun'a bağlanmıştır. Yüzölçümü 558 kilometrekare olan Ladik ilçesinin nüfusu 29.560'dir.

Ladik'te büyük akarsuya rastlanmaz, Akdağ'dan çıkan ve Ladik Gölü'ne dökülen birtakım derecikleri vardır, en önemlileri de Tersakan ve Büyükkızoğlu çaylarıdır. İlçenin içinden geçen Türközü Çayı da ilçenin su ihtiyacını karşılamaktadır.

Ladik ovasında yörenin en büyük gölü Ladik Gölü'dür, tatlı su balıklarının yaşadığı göl, hasırcılıkta kullanılan kamış yetiştiriciliği için önemlidir. Geçimini genellikle tarımla sağlayan ilçe halkı, hayvancılıkla ve el sanatlarıyla da uğraşmaktadır. Bu nedenle Ladik halıları ünlüdür. İlçenin zenginlik kaynakları, orman, mer'a, maden ve enerjidir. Orman ve mer'a gereği gibi korunmamaktadır. İlçede halen işletilen maden olmamasına rağmen, yapılan kazılarda linyit kömürüne rastlanmış, simli kurşun, kükürt ve demir gibi madenlere sahip olduğu sanılmaktadır. Ancak, değerlendirilmekten uzaktır.

TERME

Samsun'un kuruluşu çok eski tarihlere dayanan bu ilçesi ova ve dağlık karışımı bir arazi üzerinde kurulmuştur. Yüzölçümü 793 kilometrekare olan Terme'nin nüfusu 98.360'tır. 78 köye sahip Terme ilçesinde diğer ilçelerde olduğu gibi ekonomik yapı tarıma dayalıdır. Bu nedenle de nüfusun büyük bir bölümü tarım bölgeleri olan köylerde yerleşmiştir. İlçenin kırsal alanları da bulunan atıl arazinin tarım arazisine dönüştürülmesi, kırsal alan nüfusunun artmasına neden olmuştur.Kırsal alan nüfusunun artmasında diğer önemli bir neden de arazinin verimli oluşundan ileri gelmektedir. 1945 yılından sonra şehir nüfusunun artmasındaki en büyük etken ise, ilçe merkezinin çevresinde bulunan bataklık arazisinin kurutulmasından ve bu kurutularak kazanılan araziye yeni yerleşimin çok olmasından ileri gelmiştir.

VEZİRKÖPRÜ

Samsun'un merkez ilçe dahil sınırları en geniş olan Vezirköprü ilçesi, 1.713 kilometrekare bir yüzölçümüne sahiptir. Yüzölçümüne göre nüfusu fazla gelişmeyen ilçenin nüfusu 88.550'dir. İlçenin üç bucağı ve 137 köyü vardır. İlçe nüfusunun yüzde 85'i köylerde, kırsal alanlarda yaşamaktadır.

Vezirköyrü Samsun'a 116 kilometre uzaklıktadır. Ladik ilçesi gibi Amasya'ya bağlı iken 1925 yılında Samsun'un ilçesi olmuştur. Tamamen tarıma dayalı bir ekonomiye sahip olan Vezirköprü, bulunduğu arazinin büyük bir kısmının düşük verimli olması ve ormanlarla kaplı olması nedeniyle gelişememiştir. Şehir nüfusu çok küçük bir artış gösterirken, kırsal alan nüfusu tarıma dayalı olduğu için belirli bir artış göstermiştir.

İlçenin belli başlı geçim kaynakları, tahıllar, hayvancılık, orman ürünleri, sebze ve meyvacılıktır.İlçede her çeşit tahıl ile sebze ve meyvacılık ileri durumdadır, bol miktarda elma yetiştirilir. Endüstri bitkilerinden şeker pancarı, tütün, kendir, kenevir, ayçiçeği, susam, ve zeyrek tarımı da yapılır. İlçede tarım genellikle ilkel yöntemlerle yapılmaktadır.

Önemli kişiler

HÜSEYİN AVNİ LİFİJ (1899-1927) Ressam. Ailesi Kafkasyalı'ydı. İstanbul'da resme amatör olarak başladı, ancak yaptığı ilk resimler Sanayii Nefise Mektebi'nin kapılarını kendisine açtı. Osman Hamdi Bey ve Şehzade Abdülmecit kendisiyle ilgilendiler, Paris'e gitmesini sağladılar. Yurda dönüşünde izlenimcilik akımının en ünlü ressamı oldu.

ALİ FUAT BAŞGİL (1893-1967) Hukuk profesörü. Siyaset adamı, bütün öğrenimini Fransa'da yaptı. Grenoble Üniversitesi'nde hukuk öğreniminden sonra Paris Üniversitesi'nde doktora yaptı. Sorbonne Üniversitesi'nde felsefe ve sonra Paris Siyasal Bilimler Okulu'ndan da diploma aldı (1929). Yurda dönüşünde Eğitim Bakanlığı'nda görev aldı, sonra Ankara Hukuk Fakültesi'nde Roma Hukuku Doçenti, Darülfu'nun kapatılmasından sonra da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Anayasa Kürsüsü Profesörü oldu. Çok partili demokrasiyi savunanların başında gelirdi. Politikaya 1960'da girdi, 1961'de Samsun'dan senatör seçildi, AP'nin cumhurbaşkanı adayıydı. Ancak istifaya zorlandı. İsviçre'ye gitti, 1965'te AP İstanbul milletvekili seçildi.

NACİ ŞENHSOY (1916-1965) Hukuk profesörü. İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Asistan oldu, 1957'de profesör. 1959-1964 yılları arasında Hukuk Fakültesi Dekanı, cezacı.

CAVİT PAŞA (1871-1972) General. Irak ve Havalisi Umum Kumandanlığı'ndan müteakit Osmanlı Meclisi son dönem mebusu, ikinci dönem TBMM Canik üyesi. Çarşamba doğumlu.

EMİN GEVELİOĞLU (1889-1934) Bafralı. Müftüoğlu Salih'in oğlu. Son dönem Osmanlı Meclisi mebusasını üyesi, TBMM 1. dönem Canik 4. dönem Samsum milletvekili. İstiklâl Madalyası sahibi. Hukukçu, eğitimci, yönetici.

SÜLEYMAN BOŞNAK (1872-1949) Heybeliada Ticaret Kaptan Okulu mezunu, ilk TBMM Canik üyesi, İstiklâl Madalysı sahibi.

ŞÜKRÜ FIRAT (1873-1946) Hacı İbrahim Efendizade, ilk TBMM üyesi, İstiklâl Madalyası sahibi.

HULUSİ KUTLUOĞLU (1884-1948) ilk TBMM Karahisarı sahip mebusu. İstiklâl Madalyası sahibi. Kurmay yüzbaşılıktan ayrılma.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI Sunar

SAMSUN ilimizin tarihi Hititler'e kadar uzanır. Hititler zamanında buranın en önemli yerleşme merkezinin Gasgas kenti olduğu bilinir. Milâttan Önce VIII. yüzyılda Milletliler bu sahillere geldiler ve bugünkü Samsun Limanı'nın bulunduğu yerde Amisus adını verdikleri limanı kurdular, yanına da bir kent inşa ettiler. Daha sonra Kafkasya'dan gelen Kimmerler bu yöreye egemen oldular. Bu sırada Frikya devletinin de bu toprakların küçük bir bölümünü sınırları içinde bulundurduğu görülüyordu.

Milâttan Önce VI. yüzyılda Persler bütün Anadolu toprakları ile birlikte bu yöreyi de ellerine geçirdiler. Milattan Önce IV. yüzyılda Büyük İskender Pers İmparatorluğunu ortadan kaldırırken bu yöreyi de Mekedonya İmparatorluğu'nun sınırları içine kattı. Büyük İskender'in ölümünden sonra o görkemli imparatorluğu parçalanırken bu topraklar Pontus devletinin payına düştü. Pontus Rum devletinin egemenliği yıllarında bu yöre özellikle Romalıların akınlarına uğradı.

Milattan sonra 395 yılında Roma Imparatorluğu parçalanırken bu topraklar da Anadolu'nun büyük bir bölümü gibi Bizans'ın payına düştü. Bizans çağında Samsun önemli bir piskoposluk merkezi halini aldı. Böylece büyük bir önem ve değer kazanan bu topraklar İranlı Sasaniler ve Müslüman Arapların sürekli saldırılarına maruz kaldı. Ancak, bu saldırılar bir sonuç vermekten uzak kaldı. 1071 yılındaki Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu içlerine hızla yayılan Türkler buralara uzanmakta gecikmediler. Anadolu fatihi Kutalmışoğlu Süleyman Şah bu toprakları da fethetmekte zorluk çekmedi. Ancak, burada kurulan Türk egemenliği I. Haçlı seferlerine kadar sürdü. Bu seferler sırasında Türkler buradan çekildiler ve burada yeniden Pontus devleti egemen oldu. Daha sonra Cenevizliler de bu topraklara ve kıyılara kadar uzanıp buraların bir bölümünde egemen oldular. XIII. yüzyılda Sultan Keykavus ve Sultan Alâaddin Keykubat tarafından bu topraklar yeniden Türk devletinin sınırları içine katıldı. Selçuklu devletinin burada egemen olduğu dönemde bugün Samsun adıyla andığımız il merkezinin bulunduğu topraklarda iki ayrı kentin varlığı göze çarpıyordu. Bunlardan biri bugünkü kentin merkezindeki "Türk Samsun", diğeri ise, iki-üç kilometre uzağında ve Cenevizlilere ait bulunan "Gâvur Samsun" idi. XIV. yüzyılda bu "Gâvur Samsun" ortadan kalktı ve "Türk Samsun" tek kent olarak kaldı. "Gâvur Samsun"dan günümüze ufak tefek bâzı kalıntılar ulaşabilmiştir.

XIV. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içine katılan Samsun 1402 yılındaki Ankara Savaşı yenilgisinden sonra Timur tarafından Kubadoğlu Cüneyt Bey'e verildi. Bu beyliği daha sonra bir başka Türk beyliği olan İsfendiyaroğulları'nın buradaki egemenliği izledi. 1413 yılından sonra da Çelebi Mehmet tarafından bu topraklar Osmanlı İmparatorluğu sınırları içine dahil edildi. Samsun Osmanlı çağında Sinop ve Trabzon'un yanında ikinci derecede bir liman kenti olarak göze çarptı. Burada bulunan biri askeri, diğeri sivil iki tersane önem taşıyordu. Samsun'un Lâdik ve Vezirköprü gibi kasabaları yörede önemli birer kültür merkezi kimliğini taşıdılar. Vezirköprü'den yetişen Köprülü Mehmet Paşa, Köprülü Fazıl Ahmet Paşa ve Köprülü Fazıl Mustafa Paşa gibi büyük devlet adamları zamanında Köprü kasabası imar ve ihya olundu. Bu nedenle bu üç büyük vezir kardeşin adlarına izafeten bu mamur kasabaya Vezirköprü adı verildi.

Samsun, yakın tarihimizde de Atatürk'ün milli mücadeleyi başlatmak üzere Anadolu topraklarına ilk adımını attığı yer olması bakımından ayrı bir önem ve değer taşımaktadır.

Samsun ve çevresinde tarihin birçok dönemlerine ait tarihi zenginlikleri bulunmaktadır. Bunların en önemlileri şunlardır:

HACI HATUN CAMİİ: Samsun il merkezinin en güzel camilerinden biridir. Osmanlı cami mimarisinin güzel bir örneğini teşkil eden cami tek minarelidir.

PAZAR CAMİİ: Kentin en eski ve en güzel camilerinden biridir. XIV. yüzyıl yapısıdır. İlhanlılar tarafından yapıldığı bilinmektedir.

SEYYİD KUDBEDDİN CAMİİ: XV. yüzyıldan kalma bir Osmanlı eseridir. Güzel bir mimarisi vardır.

YALI CAMİİ: Deniz kenarında olduğu için bu adla anılmaktadır. Osmanlı devri yapısı küçük fakat pek güzel bir camidir.

ATATÜRK ANITI: Yurdumuzdaki Atatürk anıtlarının en güzellerinden biridir. Hükümet konağının karşısındaki parkın ortasındadır. 1931 yılında, dünyaca ünlü Avusturyalı heykeltraş Krippel tarafından yapılmıştır. Kaidesi altı metre yüksekliktedir. Heykelin en büyük özelliği, Atatürk'ün bindiği, şaha kalkmış atın iki arka ayağı ile kuyruğu üzerinde durmasıdır. Bu duruş heykele ayrı bir güzellik ve heybet vermektedir. Bu güzel heykel Samsun'a simge olmuştur.

Samsun il merkezi çevresindeki önemli tarihi eserlerin başlıcaları bulundukları yörelere göre şunlardır:

Büyük camii...

AKALAN:

İl merkezinin 18 kilometre batısındadır. Tarihi bir yerleşme yeri olup bu bölgede yapılan kazılarda Milâttan Önce VII. ve VI. yüzyıla ait eserler bulunmuştur.

BAFRA:

Kızılırmak deltasında kurulmuş çok eski bir yerleşme merkezidir. Köprülü Mehmet Paşa'nın eşi Ayşe Hatun tarafından yaptırılan Büyük Cami ile Çandaroğulları devrinden kalma türbeler (XV. yüzyıl) kasabanın en büyük tarihi zenginliklerini teşkil etmektedir.

SAMSUN	12363 — 13110 — 15052
Bafra	1084 — 1964
Çarşamba	40

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık işlemlerinizde Türkiye Garanti Bankası

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI

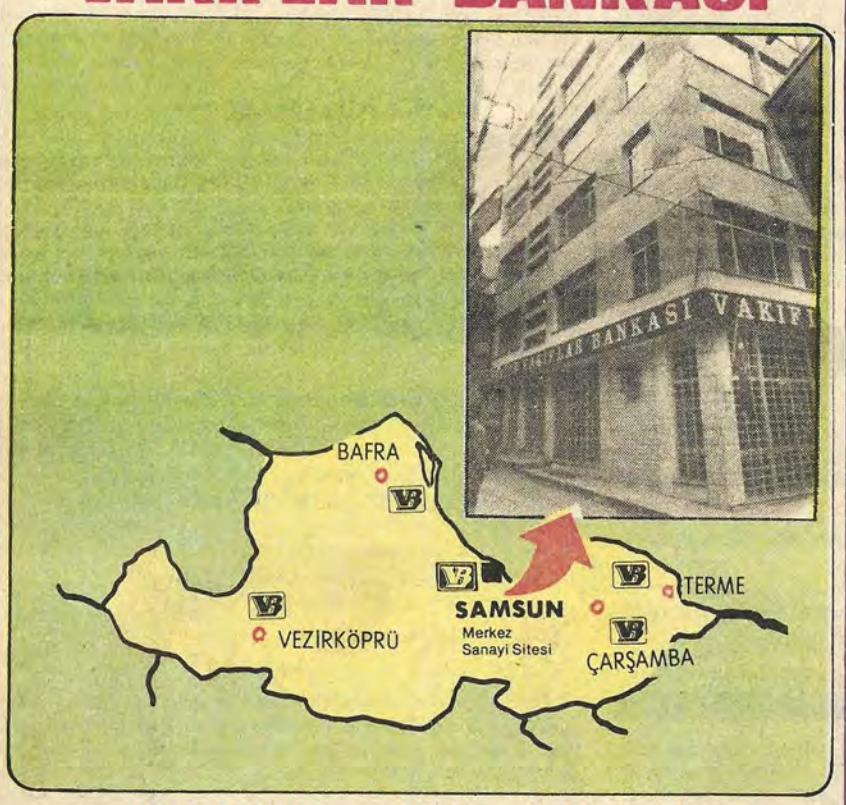

SAMSUN ve ÇEVRESİNDE DE
HER TÜRLÜ BANKACILIK İŞLEMLERİYLE
SAYIN HALKIMIZIN HİZMETİNDEDİR

«Güven Kapısı»

EĞİTİM

SAMSUN MERKEZ İLÇE: Samsun Merkez ilçede 1982-83 öğretim döneminde 203 ilk okulda toplam 20.213 öğrenci, yedi ortaokul ve on adet de lisenin orta bölümü olmak üzere 17 ortaokulda 14.255 öğrenci ve 15 lisede de 8.399 öğrenci öğrenim görmektedir. Samsun Merkez ilçede toplam 225 ilkokul ve bu okullarda 42.867 öğrenci öğrenim görmektedir. Merkez ilçedeki bu 225 ilk, orta ve lise okullarında toplam 1.740 öğretmen görev yapmaktadır. Merkez ilçede ayrıca 11 ilkokulun yapımı sürmektedir.

ALAÇAM İLÇESİ: Samsun'un Alaçam ilçesinde toplam 109 ilk, orta ve lise okullarının da toplam 7.581 öğrenci öğrenim görürken, bu okullarda toplam 306 öğretmen görev yapmaktadır.

BAFRA İLÇESİ: Samsun'un en büyük iki ilçesinden biri olan Bafra ilçesinde, 196 ilk okulda 14.569 öğrenci bulunmaktadır.

ÇARŞAMBA İLÇESİ: Samsun'un en büyük ilçelerinden birisi olan Çarşamba'nın okul sayısı Merkez ilçeden daha fazladır. Çarşamba'da ilk, orta ve lise toplam 236 okul ve okullarda öğrenim gören 24.076 öğrenci ve bu okullarda görev yapan 732 öğretmen bulunmaktadır.

HAVZA İLÇESİ: Havza ilçesinde 73 ilkokulda 6.284, beş ortookulda 1.308 ve üç lisede 972 öğrenci olmak üzere toplam 82 okulda, toplam 8.363 öğrenci, ortaokullarda 712 öğrenci ve tek lisede de 177 olmak üzere toplam bu okullarda 6.550 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu okullarda 234 öğretmen görev yapmaktadır. Kavak'da üç ilkokulun yapımı sürmektedir.

LÂDİK İLÇESİ: Ladik ilçesinde 55 ilkokulda 2.765, üç ortaokulda 993 ve üç lisede 415 olmak üzere toplam 61 okulda 4.173 öğrenci öğrenim yapmaktadır. Bu okullarda 181 öğretmen görev yapmaktadır. Lâdik'te üç ilkokulun yapımı sürmektedir.

TERME İLÇESİ: Toplam 144 okulun bulunduğu Terme'de, 133 ilkokulda 12.912, dokuz ortaokulda 2.211 ve iki lisede 822 olmak üzere toplam 15.945 öğrenci öğrenim görmektedir. 144 ilk, orta ve lisede 483 öğretmen görev yapmaktadır. Terme ilçesinde altı ilkokulun yapımı sürmektedir.

VEZİRKÖPRÜ İLÇESİ: Vezirköprü'de 130 ilkokulda 8.604, iki ortaokulda 1.281 ve dört lisede 822 olmak üzere toplam 136 ilk, orta ve lise okulunda 10.471 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu okullarda da 338 öğretmen görev yapmaktadır. İlçede iki ilkokulun yapımı da sürmektedir.

Samsun ilinin sınırları içerisinde 82-83 öğrenim döneminde merkez, ilçe, bucak ve köylerinde 1.231 ilkokul, 59 ortaokul ve 40 lise olmak üzere toplam 1.330 okul bulunmaktadır. Bu okullardan ilkokullarda 97.912, orta okullarda 27.598 ve liselerde 14.764 olmak üzere toplam 140.274 öğrenci öğrenim görmektedir. Samsun'da bulunan toplam 1.330 okulda ise 5.075 öğretmen görev yapmaktadır.

Sağlık Hizmetleri

SAMSUN DEVLET HASTANESİ: 400 yatak kapasiteli olan Samsun Devlet Hastanesi'nde günün 24 saatinde acil ameliyat ve bakım yapılabilmektedir. Hastane 13 uzman doktor, bir biyolog, altı diş tabibi, 14 eczacı, 127 hemşire, hemşire yardımcısı ve ebe, 15 teknisyen sağlık memuru, 23 büro memuru, 21 çeşitli yardımcı personel görev yapmaktadır.

Samsun Devlet Hastanesi'nde dört genel şirürji, bir iç hastalıkları, bir kulak, burun, boğaz, iki ortopedi, bir nöroloji, iki üroloji, bir çocuk hastalıkları, bir reanimasyon servisi olmak üzere toplam 13 servis bulunmaktadır. Son olarak bu servislere bölgenin en büyük eksikliği olan kalp hastalarının acil bakımı için dört ünitelik bir kroner bakım ünitesi hizmete açılarak eklenmiştir.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU HASTANESİ: 250 yataklı olan Samsun Sosyal Sigortalar Hastanesi, bölge hastanesi niteliğindedir. Samsun halkının ihtiyacına cevap verebilecek kapasitededir.

ANA VE ÇOCUK SAĞLIĞI MERKEZİ: Ana Çocuk Sağlığı Merkezi, çalışmalarını genellikle ilin köylerinde ekipler oluşturarak sürdürmekteir. Sağlık tesislerinden yoksun yörelerde, hastane ebeleri tarafından periyodik muayene ve çiçek aşısı yapılarak okul çağına kadar çocuklar kontrol altında tutulmaktadır.

GÖĞÜS HASTALIKLARI HASTANESİ: Samsun Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nin kadro yatak sayısı 220'dir. Fiili yatak sayısı ise 180'dir. Bunun 160'ı göğüs hastalıklarına ve 20'si de intan hastalıklarına aittir. İntan hastalıkları kısmındaki intan hastaları, 19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi tarafından yatırılmakta ve hastanın muayene ve tedavisi Tıp Fakültesi Hastanesi doktorları tarafından yapılmaktadır.

19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ: 1978 yılının 19 Mayıs'ında hizmete giren 19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, eğitim ve uygulama hastanesi olarak hizmet vermektedir. Hastanenin 250 kadro yatak kapasitesi ile olanakları çerçevesinde temin edilen makine-teçhizatla 28 bölüm oluşturulmuştur. 15'i öğretim üyesi, 32'si öğretim görevlisi, 57 asistan ve 325 yardımcı sağlık personeli görev yapmakta ve hasta bakımı hizmetlerini sürdürmektedirler.

DİĞER SAĞLIK KURUMLARI VE HASTANELER: Samsun'da bu tam teşekküllü hastanelerden başka Sinir ve Ruh Hastalıkları Hastanesi, Verem Savaş Derneği ve Dispanseri, Deri ve Tenasül Hastanesi, Özel Karadeniz Sağlık Yurdu Hastanesi ve Başoğlu Özel Hastanesi bulunmaktadır.

SAMSUN'DA ÇEŞİTLİ YÖRELERİN OYUNLARI OYNANIR

SAMSUN, çevre illerden, ilçelerden ve köylerden gelen kimselerin sürekli ve hızlı olarak yerleşim alanı olmuştur. Hayat seviyesinin ve geçim koşullarının, Samsun'da elverişli olması nedeniyle nüfus, olağanüstü yoğunlaşmıştır.

Yörede folklor verileri üç kısımda incelemek mümkündür. Bunlar: "Yerli halk", "çevre illerden gelip yerleşenler" ve "göçmenlerdir".

Göçmenler ve çeşitli illerden gelenler, geldikleri yörelerin gelenek ve göreneklerini de doğal olarak birlikte getirmişlerdir. Samsun'da bu nedenle, geleneksel Karadeniz oyunlarının yanısıra, "Halay" türündeki oyunlara da rastlanmaktadır.

Yöreye yıllarca önce göçmen olarak gelen Türk vatandaşları, Trakya'nın "Karşılama" türündeki oyunları ile Samsun folkloruna değişiklikler getirmişlerdir.

Samsun'da oynanan değişik yörelerin oyunlarını şöyle sıralamak mümkündür: "Camdallı Kadın Oyunu, Sallama, Neynam, Kabacagöz, Çarşamba Çiftetellisi, İki Ayak, Dört Ayak, Dik Horon, Pıtık, Karadeniz Horonu."

Karşılama türündeki oyunlar ise şunlardır: "Karşılama, Kabadayı, Kasap, Sirto, Debreli Hasan, Çuvguç (Zigoş)".

GİYSİLER

Kadın giysileri: Başta çember veya yaşmak vardır. Gövdede "İçlik" adı verilen bir bluz bulunur. Bluz'un üzerinde "cepken" vardır. Altta şalvar, şalvarın üzerinde ise, Doğu Karadeniz'in geleneksel "peştemal"ı bulunur. Ayaklarda yün çorap ve çarık vardır.

Kavak ilçesinin kadınları, bayramlarda allı-yeşilli basmalardan entari, onun üzerine peştemal bağlarlar. Horasan şalı ve kuşak, üst giyimi tamamlar. Başlarında kırmızı şal vardır. Ayaklarda ise, iplik çorap üzerine "Sison" adı verilen kısa yün çorap giyerler. Ayakkabı olarak son yıllarda genellikle kara lastik giyilmeye başlanmıştır.

Takı olarak, kollarda madenî bilezikler, bellerinde Osmanlı devrinden kalma madenî kemerler vardır.

Erkek giyimi: Geleneksel erkek giyiminde sırasıyla: Başta Kabalak veya "başlık" bulunur. Gövdede, uzun kollu "içlik" denilen gömlek vardır. Gömlek üzerine "avcı yeleği", avcı yeleğinin üzerine de "aba" giyilir. Abayı belden bir kemer sarar. Pantolon yerine arkası "zıvgalı" olarak dikilmiş kaytanlı "zıpka" giyilir. Ayaklarda "sapuk" adı verilen yarım çizme vardır.

EVLENME

Samsun yerli halkı kız alıp vermede "başlık" parası verilir. Ancak, göçmenler de bu başlık parası verme geleneği yoktur. Başlık parası, şehirde hemen hemen yok gibidir. Ancak, kırsal kesimlerde bu geleneklere bugün de rastlamak mümkündür.

Köylerde düğünler, düğün sahibinin ekonomik durumuna göre üç, dört gün sürer. Genellikle davul-zurnalar çalınır, millî oyunlar oynanır. Ladik dolaylarında düğüne perşembe akşamından başlanılır.

Cuma günü "soku" günüdür. Köyün ortasında bulunan dibekte "yarma" dövülür. Düğün sahibinin akraba ve dostları, ekonomik durumlarına göre, soku önüne dövülecek yarmaları getirirler. Yarma, köy kadınları tarafından çeşmede yıkanıp soku içine aktarılır. Dövme işi köyün delikanlıları tarafından gerçekleştirilir. Burada gençler, çeşitli oyunlar oynar, horonlar teperek eğlenirler.

Cuma günü öğleden sonra, gelin "kızbaşı" denilen bir kadın tarafından köy "Yunağı"na getirilerek yıkanır. Yıkama işi bittikten sonra ata bindirilip davulzurna eşliğinde kadınlar grubu ile eve getirilir.

Cuma gecesi kına gecesidir. Gece geç vakte kadar köyün elebaşı kadınları tarafından, "Çıkrık, Estanyel ve Muhtarağa" gibi yöresel oyunlar oynayarak eğlenirler.

Kına gecesi, kız için üzücü ve başlıbaşına bir olaydır. Kız, kına yaktırmak istemez. Analı-kızlı, çığlıklar koparmaya başlarlar. Ağlama faslı uzun bir süre devam eder. Bu sırada karşılıklı maniler söylenir:

Irmağın ortasında
Kınamı ezdiler su tasına
Eller beni ayırdı
Üçaylar ortasında.

Çalıdan ev yapmayın
Geri dönüp bakmayın
Gocam kardaş pek ufak
Elime kınayakmayın.

Dam üstünde yanacak
Yarın tabur olacak
Aha bende gidiyom ana
Sana kimler bakacak.

Terelikte pencere
El uzatma zincire
Eller beni bağladı
Kırılmadık, zincire...

Kına gecesi sabahı damat, köyün ortasındaki harmanda kız tarafının gönderdiği giysilerle donatılır. Mevsim kış ise harman süpürülür, üstüne saman serilir, büyükçe bir kilim serilerek elbiseler onun üstüne konur. Damat giyinirken yiğitbaşı olan erkek ona yardım eder. Köyün erkekleri damadı çeviririlerken damadın her giydiği parça dua ile giydirilir. Bazı eşyalar bahşiş karşılığında geri verilir. Artık gelin ve damat hazırdır. Kızı erkek evine getirmek için ata bindirirler. Bu arada kız şu manileri söyler:

Entarim dizimi örtmez
Kapıdan gözüm gitmez
Senin bana ettiğini
Dinî ayrı gâvur etmez

Hayladılar huyladılar
Gam yükünü tayladılar
Yeni yetmiş azap gibi
Dal dışarı eylediler.

Gelin köyün mezarlığını üç kez dolandırıldıktan sonra, erkek evine getirilir. Ertesi sabah, kız tarafından akraba olan ve komşuları oğlan evine gelirler. Gelinin başına "Ebede" çevirirler ve düğün böylece sona ermiş olur.

BAYRAM İNANÇLARI

Yörede dinî bayramların önemi oldukça büyüktür. Dinî bayramlarda dargınlıklar mutlaka ortadan kaldırılmalıdır. Dargınlıkları bayram günleri de sürdürenlerin Tanrı katında suçlu olacakları inancı yörede ağır basar. Peygamberin dargın duranlara şefaat etmeyeceği söz konusudur.

Bayramla birlikte herkes en yeni elbiselerini giyerler. Geleneksel bir biçimde komşu ve büyüklerin elleri öpülür. Sabah namazından sonra mezarlıklar ziyaret edilir. Akrabalar, hastalar izlenir. Hal hatır sorulur.

Bayram günü bol bol tatlı yenir. Pasta, çörek, lokum gibi yiyecekler hazırlanarak ziyaretçilere ikram edilir.

Anadolu'da oldukça yaygın olan "Hıdırellez" şenlikleri Samsun yöresinde de kutlanır. Genellikle ilçe ve kırsal kesimlerde Hıdırellez şenliklerine ilgi çok fazladır. Halkın çoğunluğu 6 Mayıs Hıdırellez günü kırlara ve mesire yerlerine giderek eğlenirler, kır yemekleri yerler.

Hıdırellez gününün sabahı erken kalkılarak, en yakın akarsuya bir taşı okuyarak birtakım dileklerle atarlar.

ATASÖZLERİ

— Ak koyunu gören, içi dolu yağ sanar.
— İti havlatmaktan, bükü dolaşmak iyidir.
— Gençlik, bir yağlı tabancadır, kullanmasını bilen için.

— Köpeksiz köyde köteksiz gezilir.
— Fikir fukarası, çiftçi fukarasına benzer.
— Gün karası, güzelliğe zarar vermez.
— Yel esmeden yaprak oynamaz.
— Evlek evlek sattık, böyle böyle battık.

YEREL SÖZCÜKLER

Boduç: Ağaçtan yapılmış su taşımaya yarayan kap. Şinavak: Nişasta yapımında, meyve suyu çıkarılmasında kullanılan ağaçtan oyulmuş bir nevî sıkıştırma âleti. Çömçü: Topraktan yapılmış bir su kabı, Neşlek: Ceket. Kolçak: Fındık ağacından yapılmış sepet. Sapak: Yol kavşağı. Fıraktı: Tarla ve bahçelerin korunması için etrafını çevreleyen çitler.

TÜRKÜ:
Kızılırmak parça parça olaydın
Her parçanı bir diyara salaydın
Sende benim gibi öksüz kalaydın
Kızılırmak nittin allı gelini
Nasıl aldın allı pullu gelini

Köprüden geçerken köprü yıkıldı
Üçyüz atlı birden suya gömüldü
Nice gelinlerin boyu büküldü.
Kızılırmak nittin allı gelini
Nasıl aldın allı pullu gelini.

Gezilecek yerler

Öksürük veya Dündartepe: Samsun'un 3 km. güneydoğusunda ve Mert ırmağı kenarında bir höyük vardır. Halk bu höyüğe Dündartepe veya Öksürüktepe diye ad takmıştır. Öksürüktepe adı, tepede gömülü olan PİRİN öksüren çocukları iyi ettiği hakkındaki inançtan, Dündartepe adı da, bir zamanlar höyüğün dündarlar yatağı olmasından dolayı verilmiştir. Samsun - Sivas demiryolunun hemen çıkış yerinde bulunan Dündartepe'de yapılan kazılarda üç uygarlığa rastlanmıştır. Bunlardan Alişar ve Alacahöyük, bakır çağı ve Hitit çağı uygarlıklarına ait eserler bulunmuştur.

Tekkeköy mağaraları: Dördüncü Buzul Devri'nden buraya kadar gelip yerleşen insanların oturdukları bir yerdir. Turizm yönünden ilginçtir.

Samsun mağaraları: Kara Samsun'un doğu tarafında, Fener'e bakan yamaçların eteğinde oyulmuş birtakım mağaralar vardır. Bu mağaralarda üç-dört tane de mezar bulunmaktadır. Mezarların yeri kapıdan girilince iki tarafında ve birisi de karşıda kalır. Bu mağaraların Hz. İsa'dan önceki devirlere ait olduğu sanılmaktadır.

Kürtün ırmağı tarafında, kayalar içinde oyulmuş mağaralarda görülmektedir. Bunların Roma, Bizans ve Cenevizliler'e ait olduğu anlaşılmıştır.

Kara Samsun: Buraya Hamam düzü de denir. Kara Samsun Fener'e bakan yamacında ve Esebaba türbesinin biraz ilerisinde Amisus Kalesi'nden kalma bir parçasıdır.

Atatürk Müzesi: 1968 yılında 19 Mayıs Galerisi Atatürk Müzesi olarak devri yapılmış ve ziyarete açılmıştır. Renkli mermerlerden inşa edilen müzenin cephesi havuz ve heykellerle süslenmiştir. Bina cephesine yerleştirilen rölyefler, Atatürk'ün Samsun'a çıkışını ve Ulusal Savaş aşamalarını göstermektedir. Müze'de Atatürk'ün giysileri, silah ve fotoğrafları sergilenmektedir. Müze, Samsun'da Atatürk'ün anılarını yaşatan ve abideleşen eserlerden biridir.

MÜZELER:

Gazi Müzesi: Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da gelip misafir edildiği Mıntıka Palas Oteli, bugün Gazi Müzesi olarak ziyaretçilerin hizmetindedir. Müzede Atatürk'ün çalışma odası, yatak odası, yattığı yatak, kullandığı eşyalar, toplantı salonu, Atatürk'ün Samsun'a çıktığı Bandırma vapurunun maketi, derlenebilen tarihî eşyalar sergilenmekte ve döşenmektedir.

Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi: Tamamen çevreden çıkan ve toplanan kalkolotik eserlerle, eski Tunç Çağı, Hitit, Helenistik, Roma, Bizans devirlerine ait çeşitli keramik, maden, cam ve mozaik eserler ile ziynet ve mutfak eşyaları, el yazması kitaplar, işleme ve kilimler sergilenmektedir.

Atatürk Anıtı: Hükümet konağı yanındaki Şehir Parkı'nda yer alan Atatürk Anıtı, 1928-1931 yılları arasında, Atatürk'ün 19 Mayıs 1919 yılında Samsun'a çıktığını ölümsüzleştirmek için Samsun halkının katkıları ile ünlü Avusturyalı Heykeltraş Heinz Kreppel tarafından yapılmıştır. Bu anıtın kaidesinin dört tarafında, Millî Mücadeleyi vurgulayan kabartmalar vardır.

İlkadım Anıtı: Ulu önder Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'da Anadolu'ya ayak bastığı günün anısına, Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığı yer olan merkez iskelesi (şimdi deniz dolgu alanı içinde kalmıştır) ne, 1969 yılında "İlk Adım Anıtı" yaptırılmıştır, Atatürk'ün doğumunun 100. yılında aynı yere daha görkemli, halkla bütünleşen Heykeltraş Hakkı Atamul'u görevlendirilmiştir. 1981-1982 yılları arasında ve 1982'nin 19 Mayıs günü törenle açılan İlkadım Anıtı'nın kaidesi Ünye taşından yapılmıştır.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Karadeniz bölgemizin verimli topraklarına ve doğal zenginliklerine sahip bu güzel kıyı şehrimiz, büyük Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Kurtuluş Savaşımızı başlatmak üzere Anadolu'ya ilk ayak bastığı yurt köşesidir.

Bafra yöresinin dünyaca ünlü tütünü, diğer tarım ürünleri, sanayi ve ticareti yurt ekonomisi bakımından önem taşıdığı gibi, yeşil ormanları ve kıyı boyunca uzayıp giden tabiî plajları da bu ilimizin turistik yönünü günden güne arttırmaktadır.

Türk Ticaret Bankası 1958 yılından beri Samsun ve yöresine bankacılık hizmetlerini en iyi şekilde sunmanın mutluluğunu duymaktadır.

Samsun İl Merkez Şubeleri:

Samsun, Çiftlikcaddesi, Hâl.
Samsun İli Şubeleri:
Bafra, Çarşamba, Havza, Tekkeköy, Terme.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

İŞ BANKASI

Güven

Türkiye İş Bankası'na halkımızın beslediği güvenin en sağlam delili, tasarruflarını bu bankaya emanet etmiş olan sekiz milyona yaklaşan müdidir.
1981 yılı sonu itibariyle verilen bu sayı, her geçen gün artmaktadır.

İş Bankası, kendisine duyulan bu güveni nasıl sağlamıştır?

Türkiye İş Bankası, kurulduğu günden beri, en güç zamanlarda dahi, soğukkanlı, tutarlı olmuştur.
Olayları gerçekçi açıdan ele almış ve değerlendirmiştir.
İş Bankası'nın bütün faaliyetlerinde iyi niyet esas olmuştur.
Türkiye İş Bankası, şimdiye kadarki bütün uygulamalarda, gerek tasarruf sahipleri, gerekse tüm ekonomimiz için yararlı olanı yapmıştır.
Bir vaatte bulunurken, bu vaadin yerine getirilebilir

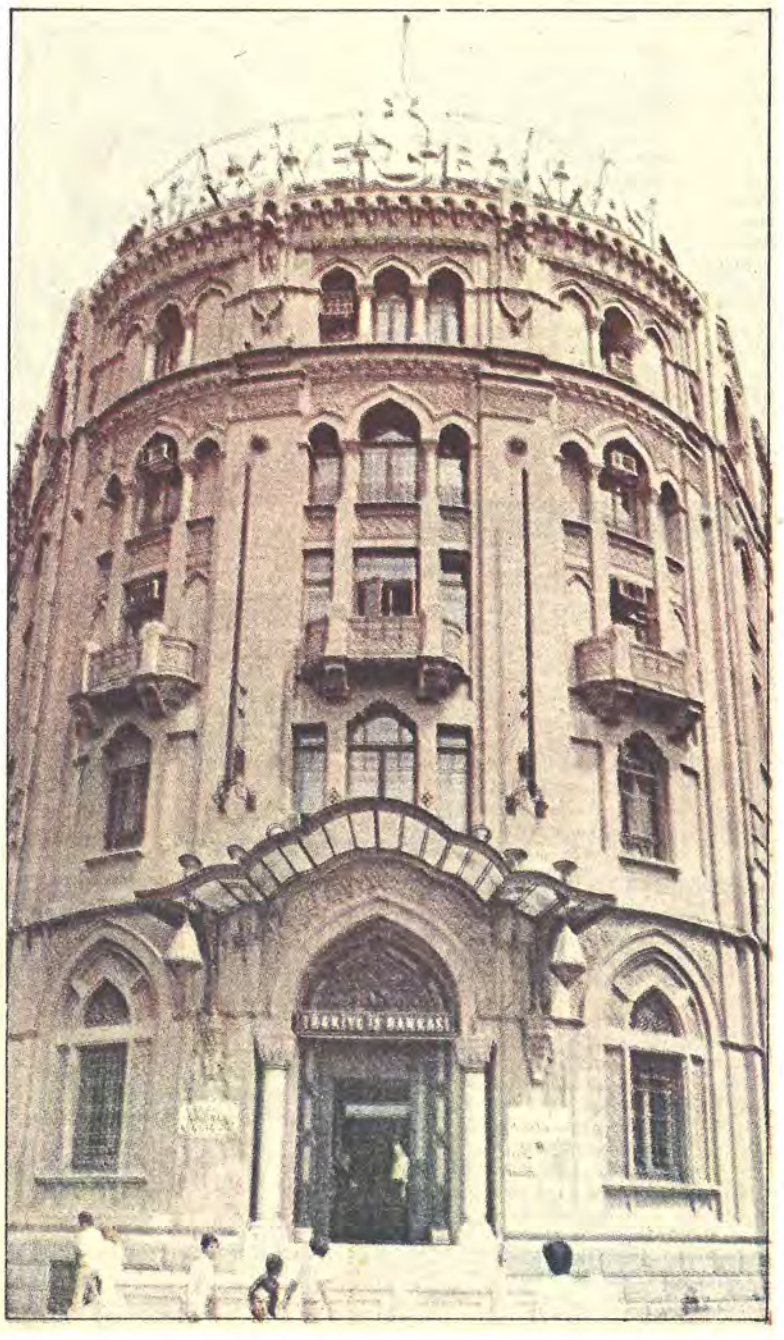

olmasına önem vermiştir.

İş Bankası'na duyulan güvende, kuruluşundaki özellik etkili olmuştur.
İş Bankası Atatürk'ün desteğiyle ve halkımızın iştirakleriyle kurulmuştur.
Daha sonra, paysahiplerinin sayısı artmıştır. Ayrıca, İş Bankası'nın en büyük paysahiplerinden biri de İş Bankası çalışanlarıdır.

İşte bu nedenlerle, İş Bankası'nın yıllardan beri kullandığı "paranızın ve istikbalinizin emniyeti" sözü, gücünü, halkımızın kendisine duyduğu güvenden almaktadır.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

CENAJANS

EKONOMİ

SANAYİİ VE FABRİKALAR

Samsun'un ekonomik yapısını oluşturan başlıca çalışma kolları, başta tarım sektörü olmak üzere ticaret ve endüstridir.

Samsun'un tarımsal yönden büyük bir önemi vardır. Çukurova'dan sonra Türkiye'nin ziraî potansiyelinin en büyüğü Bafra ve Çarşamba ovaları ile Samsun'un bünyesinde toplanmıştır.

İl nüfusunun büyük bir çoğunluğunu çiftçi nüfus oluşturmaktadır. Samsun arazisinin yüzde 31'i tarla, yüzde 3'ü meyvelik, yüzde 2'si sebzelik, yüzde 16.5'i ormanlık, yüzde 20'si çalılık, yüzde 15.2'si yem bitkisi ve yüzde 11'i kayalıktır. İklimin etkisiyle ilin tümü polikültürel tarıma çok elverişlidir. Samsun'da 31 çeşit sebze ve 21 çeşit meyve üretilmektedir.

Samsun ilinde 1981 yılında 54.480 ton arpa, 20.790 ton ayçiçeği, 227.200 ton buğday, 5.379 ton çavdar, 45.130 ton çeltik, 17.410 ton kurufasülye, 1.575 ton fiğ, 10.400 ton kaplıca 10.250 ton karpuz, 2.950 ton kavun, 700 ton lif kenevir, 40 ton tohumluk kenevir, 1986 ton korunga, 80 ton mercimek, 236.592 ton mısır, 1.202 ton nohut, 43.100 ton patates, 4.390 ton kuru sarımsak, 21.250 ton kurusoğan, 293.920 ton soya, 290.680 ton şeker pancarı 37.185 ton tütün, 7.563 ton yulaf ve 7.140 ton da yonca üretimi yapılmıştır.

HAYVANCIIK:

Samsun ve yöresi, hayvan yetiştiriciliği bakımından, iklim ve arazi yapısı açısından iki özellik göstermektedir.

1- Sahil şeridindeki hayvancılık ki, genellikle aile işletmeciliği şeklinde yapılır, daha ziyade büyükbaş hayvan yetiştiriciliğine yöneliktir.

2- İç kesim ilçelerde ve köylerde ise küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ön planda gelmektedir. Örneğin sahil şeridinde bulunan Engiz köyünde 555, Kakagöl köyünde 801, Çamlıyazı köyünde 168 küçükbaş, hayvan bulunduğu halde, iç kesimlerde bulunan Aşağıçinik köyünde 3641, Yukarıçinik köyünde 2.494, Devgeriş köyünde 2.388 küçükbaş hayvan bulunmaktadır.

KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ:

Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. Karedeniz Bölgesi'ndeki bakır cevherlerinin değerlendirilmesi amacı ile 28 Mayıs 1968 tarihinde kurulmuştur.

Samsun Bakır İzabe Tesisleri Sehrin 16 km. doğusunda kurulmuş ve 3.1 kilometre karelik bir alan üzerinde yerleştirilmiştir.

Samsun Bakır Fabrikası'nın kuruluş kapasitesi yıllık olarak 40.800 ton blister bakır üretimi, 31.500 ton curuf konsantresi üretimi, 94.000 ton öğütülmüş küre cevheri üretimi ve 365.000 ton sülfülik asit üretimi amaçlanmıştır.

AZOT SANAYİİ

Samsun'un sanayi alanında en büyük tesislerinden birisi olan Azot Fabrikası'nın temeli 1967 yılında atılmış ve fabrika 1970 yılında işletmeye açılmıştır.

Samsun Azot Fabrikası'nda yıllık kapasitesi 214.500 ton olan sülfürik asit üretiminde, 1976 yılında 60.987 ton, 1977 yılında 109.657 ton, 1978 yılında 34.125 ton, 1979 yılında 5.201 ton, 1980 yılında 37.253 ton ve 1981 yılında da 50.671 ton üretim gerçekleşmiştir.

1981 yılı itibariyle Samsun merkez ilçede 87.307 koyun, 9.603 keçi, 52.088 sığır, 5.493 manda, 5.917 tek tırnaklı ve 332.465 kanatlı hayvan bulunmaktadır.

TÜTÜN SANAYİİ:

Tekel Sigara Fabrikası: 1879 yılında Fransızlar tarafından kurulan sigara fabrikası 1925 yılında Tekel İdaresi'ne devredilmiştir. Zamanla işçi ve üretim hacmi geliştirilip mükemmelleştirilmiş, bölgenin en büyük iş kolu haline getirilmiştir.

Bugünkü durumu ile fabrikada 511 erkek ve 740 kadın işçi olmak üzere 1.251 işçi çalışmaktadır. Sigara fabrikasının 1981 yılı üretim kapasitesi saatte 2.086.8 kg. olmuştur.

İl ekonomisinde önemli bir yeri olan Tekel İdaresi'ne bağlı ve orta doğunun en büyük tütün işleme atölyesi olan yaprak tütün bakımişleme atölyelerinde beş binin üzerinde işçi çalışmaktadır.

Samsun ekonomisinde tütünün yeri büyüktür.

Üç yıl önce yanan tesisler yeniden restore edilmiştir.

Bunun dışında özel sektör tarafından il dahilinde açılmış tütün üretim merkezleri bulunmaktadır. Özel sektörün işlettiği bu tütün işleme atölyelerinde geçici olarak dört bine yakın işçi çalışmaktadır.

SPOR

TÜRK GÜREŞİNİN GELMİŞ GEÇMİŞ EN BÜYÜK İSMİ YAŞAR DOĞU İLE DÜNYA VE OLİMPİYAT ŞAMPİYONU MUSTAFA DAĞISTANLI SAMSUN'DAN YETİŞTİ...

SAMSUN'da sporun 57 yıllık eski ve şerefli bir geçmişi vardır. Samsun öncelikle bir güreş ve güreşçi menbaı olmuştur. Güreşin Samsun'un göresel gelenekleri arasında yer alması bu bölgeden birçok ünlü güreşçinin de yetişmesine sebep olmuştur. Türk güreşinin gelmiş geçmiş en büyük isimlerinden Yaşar Doğu ile Mustafa Dağıstanlı'nın bu yörenin çocukları oluşu da bunu göstermektedir.

Samsun'da futbol da önemli bir yer işgal etmiştir. Samsun futbolunda Sarı-Lâcivert formalı Fener Gençlik ile Sarı-Kırmızı formalı 19 Mayıs takımları arasındaki büyük rekabet bu ilimizde futbolun yayılıp sevilmesine büyük etken olmuştur. Fener Gençlik ile 19 Mayıs takımları Samsun'da renklerinin de etkisiyle bir Fenerbahçe-Galatasaray rekabetini yaşatmışlardır.

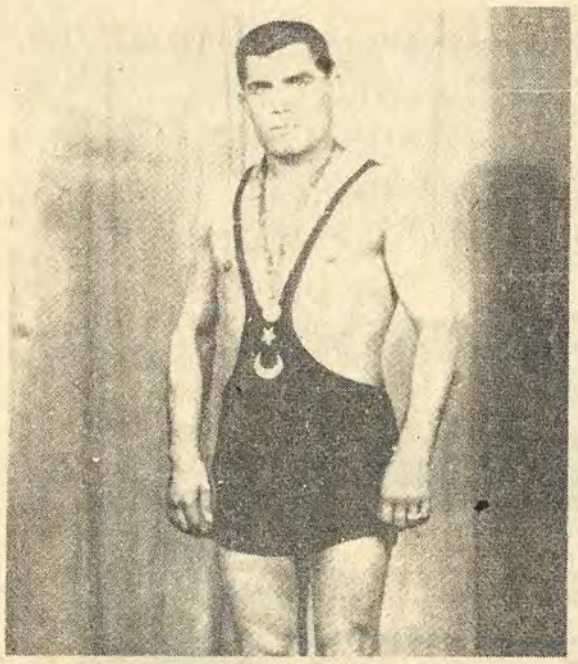

Türk güreşinin unutulmaz ismi Yaşar Doğu...

Samsun futbolundaki bu büyük rekabet 1965 yılında Samsunspor kulübünün doğmasına kadar sürüp gitmiştir. 19 Mayıs kulübünün Samsungücü ve Akınspor ile birleşmesi sonucu Samsunspor kulübünün doğmasına kadar sürüp gitmiştir. 19 Mayıs kulübünün Samsungücü ve Akınspor ile birleşmesi sonucu Samsunspor ortaya çıkmış Fener Gençlik de bu büyük rekabetten sonra tek başına kalmıştır. Kırmızı-Beyaz formalı Samsunspor 1965-66 sezonunda Türkiye II. Ligi'ne katılmış bu arada Fenerbahçe gibi büyük bir rakibi Türkiye Kupası'ndan elemek ve 1968 yılında da "Spot-Toto Kupası"nı kazanmak gibi iki büyük başarı göstermiştir. 1968-69 sezonunda Türkiye II. Ligi şampiyonluğunu kazanan Samsunspor profesyonel futbol takımı Türkiye 1. Ligi'ne yükselmiş, 1975'e kadar bu kümede mücadele vermiştir. 1975-76 sezonunda Türkiye II. Ligi'nde oynayan Samsunspor o yıl tekrar 1. Lige yükselme başarısını göstermiştir. 1979'da II. Lige düşen Kırmızı-Beyaz formalı takım tekrar 1. Lige dönmüş olup halen bu ligde yer almaktadır.

SAMSUN'DAN YETİŞEN ÜNLÜ SPORCULAR:

FUTBOL: Necdet Yıldırım (A Millî), Cevdet Yıldırım (Genç Millî), Fenerbahçeli Osman Arpacıoğlu ve Numan (A Millî), Hamdi Tezol (Canavar Hamdi Amatör ve Ordu Millî), Sebahattin Durmuşoğlu (Çolak Sebahattin Ordu Millî), Necati Öksüz (Genç Millî), ve Ümit, Kemal Dikmen (Amatör Millî), Ömer Kuranel (Amatör Millî), Ercan Albay Millî), Naim Anuştekin (Ümit Millî), Murat Şimşek (Genç ve Ümit Millî), Ümit Gürsoy (Ümit Millî) Ahmet Usta (Genç Millî)..

Samsun'un unutulmayan futbolcuları ise şunlardır: Bafralı Muhlis, ayakkabıcı Mustafa, Şerif Çakır, kaleci Halit, Hasan Ali, Osman Nuri, Şahap, kaleci Ömer, Cemal İzmirli, marangoz Hüseyin, camcı Selahattin, motor Ramis, Kemal Ülgen, imam Nihat, Kaliço Mustafa, Hasan Deveci, ayı Kâmil, Sıtkı Karayin, Hakkı, kaleci Sefa, Muhterem Özyurt, kara Zeki, Ayhan, Rizeli Şenol, Metin, Papaz Metin, öğretmen Sedat, Nuri Cerit, hâkim Atilla, Arap Cemal, Naim, Nazım, kaleci Ümit ve Abdullah, Soluca Hüseyin, Dr. Hamza Kopuz, Bafralı Faik, eski Fenerbahçeli Canan Açıkgöz ve ağabeyi Can Açıkgöz, Çengel Hüseyin, (eski Ulaştırma Bakanı Hüseyin Özalp), pırtık Fuat, Gozgoz Yılmaz, Patpat Hakkı, Canavar Hamdi, Jilet Hakkı, Gıcık Ahmet, Rıfat Usta, Yücel Acun, Tekir Üstündağ, Karadeniz'in altın çocuğu Sami.

ATLETİZM: Tekin Kurt (Genç Millî), Gençay Genç (çekiçte Genç Millî), Başarılı olanlar: Mustafa Sarı (Gençler Türkiye Şampiyonu), Hüseyin Çavuş (2 bin metre engellide yıldızlar Türkiye şampiyonu), Hasan İnci (ciritte gençler Türkiye 2.'si ve 3.'ü) Enver Kahya (10 yöresel şampiyonada şampiyon)

VOLEYBOL: Nasuhi Ünlü (25 kez millî oldu ve eski millî takım kaptanlarından), Abdullah Paşaoğlu (millî).

BOKS: Millîler: Sinan Teker, Fikret Gül, Bekir Kantarcı, Mustafa Çift, Başarılı olanlar: Orhan Balçık, (3 kez gençler Türkiye şampiyonu), Mustafa Bilir (Türkiye şampiyonu), Fikret Öngel (3 (Ferdi Türkiye 2'si, kulüpler Türkiye 1'incisi), Musa Muratoğlu (gençler Türkiye 2'incisi)

GÜREŞ: Yaşar Doğu (Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu), Mustafa Dağıstanlı (Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu), Mustafa Civelek (Ordulararası Dünya Şampiyonu), Kadir Ongür, Aziz Güven, Nurettin Kurt, Galip Kır, Aslan Aslan (Ordulararası Dünya Şampiyonu), İsmail Temiz (dünya 2'incisi), Mehmet Dombay (Balkan 2'incisi), Hamit Yıldız, Naim Uzunay, Seyit Şen, Cevdet Kazan (1982 Avrupa Şampiyonu ve Balkan Şampiyonu).

OKÇULUK: Hasan Ayar (millî) Samsun bölgesi gençlerde 4 yıldır Türkiye şampiyonu.

İL VE İLÇELERDE BULUNAN KULÜPLER:

Samsun bölgesinde 34 kulüp bulunuyor. Bunlardan tek profesyonel kulüp olan Samsunspor 1. Türkiye Ligi'nde mücadele ediyor. Voleybol da ise Irmak Sanayispor Voleybol Türkiye Ligi'nde yer alıyor. Samsun Amatör 1. Ligi'nde merkez ilçeden Fener Gençlik, Demirspor, Irmak Sanayispor, Samsungücü, Samsun Beldespor, Samsunspor Amatör, Yolspor ve ilçe takımlarından Çarşambaspor, Bafraspor ve Ladik:spor olmak üzere 10 takım var

Samsun voleybol ve basketbolunda söz sahibi olan ve voleybol da 11 yıldır, basketbolda da 12 yıldır nağmağlup şampiyon olan DSI Spor'un futbol takımı yoktur.

Türkiye Sağır ve Dilsizler Futbol Ligi'nde bulunan 19 Mayıs Sağır ve Dilsizler kulübü, Sanayi Boks İhtisas kulübü, Kara ve Deniz Avcıları kulübü merkez ilçenin diğer kulüpleridir. Bafra ilçesinde, Bafra Kızılırmak Avcılar kulübü vardır

Nerelerde kalınır

OTEL VİDİNLİ: Kâzımpaşa Cad, Tlf: 6050—6051. Banyolu 65 oda, kalorifer, lokanta, asansör.

BÜYÜK SAMSUN OTELİ

RENK OTEL: Gaziler Meydanı No: 4 Tlef: 1249—5024, 30 odalı kalorifer. lokanta.

BURÇ OTEL: Kazımpaşa Cad, No: 32 Tlf: 5479—5480, 38 odalı lokanta, kalorifer, asansör.

KENT OTEL: Necipbey Cad, No: 26. Tlf: 13529. Duşlu 31 oda, kalorifer, asansör.

T.TERMİNAL OTEL: Modern Grajlar. Tlf: 15519, duşlu 45 oda kalorifer, lokanta.

DİVAN OTEL: Meserret Sokak, No: 20 Tlf: 3671, 22 odalı kalorifer.

OTEL SANDIKÇI: Meserret Sokak, No: 23, Tlf: 10736-11249 30 odalı kalorifer.

BİLGİN OTEL: Bedestenci 32 odalı kalorifer.

KENT OTELİ: Necipbey Cad.

SÜMER PALAS OTELİ: Kazımpaşa Cad.

ATLANTİK OTELİ: Buğday Pazarı.

SAHİL PALAS OTELİ: Tophane Sokak. No: 26

KRİSTAL OTEL

BANK OTEL

GÜREŞ OTEL

RİZE OTEL

EVİN OTEL

HAVZA

MAARİF KAPLICA OTELİ: İmaret Mahallesi Havza. Tlf: 10 22 odalı, lokanta, kalorifer.

ÇELİK PALAS

BÜLBÜL PALAS

GÖKÇE PALAS

BAFRA

BELEDİYE MOTELİ: Çetinkaya Köprüsü Tlf: 1524 Bafra duşlu oda, lokanta, yüzme havuzu.

KARİŞ

KARİŞ

KARADENİZ NİŞASTA GLİKOZ-MISIRÖZÜ YAĞI SANAYİİ ve TİCARET A.Ş.

SERMAYESİ 120.000.000.-TL

Bölgenin en büyük özel sektör kuruluşu olan KARİŞ A.Ş. Fabrikalarında Nişasta, Glikoz, Mısırözü yağı ve Hayvan Yemi üretilmektedir

Tel.: 13768 - 17396 SAMSUN
Teleks: 82250 eden TR.
ADRES: İskele Cad. 37/2 SAMSUN
Fabrika: Dikbıyık- SAMSUN.

Türkiye'de ilk defa yepyeni bir teknoloji

ÇALIŞKUR A.Ş.

Gluten ve Chollestrinsiz Mısır Unu ve İrmiğini Sayın halkımızın hizmetine sunmakla kıvanç duyar.

Hazım zorluğu, bağırsak tembelliği çekenler, balıkçılar, köfteciler, pastacılar, lokantacılar.

MÜJDE... MÜJDE...

Mısır unu ve irmiğimizi servis yaptığınız her müşteriniz size minnettar kalacaktır.
Mamüllerimizin chollostrini, gluteni ve sellulozu minumuma indirildiğinden:
Hazmı kolaydır, şişmanlatmaz, şişkinlik, safrataşı ve damar sertliği yapmaz.
Boy uzamasına ve refieks gücünün artmasına yardımcı olur.
Besin değeri et ve baldan yüksek olup 3250 - 3300 Kcal.
Enerji kaynağı ÇALIŞKUR MISIR UNU yeyin genç ve dinç kalın.

BAKIN BİLİM ADAMLARI NE DİYOR:

Mısır unu konusunda bilimsel araştırma yapan Prof. Dr. Selahattin Yazıcıoğlu uyarıyor: "Taş değirmen unu, ölüm saçıyor."
Prof. Biyal'ın iddiası: "Ekmek bağırsak kanseri yapıyor".
Fransız Prof. Pierre Moulin'in sağlık öğütleri: "Mısır seks gücünü artırır."

ÇALIŞKUR A.Ş.
MERKEZ: Kızılay Cad. No.: 11
Tel.: 1835 - ÇARŞAMBA.
İstanbul tel.: 268846 - 445025 - 671417
Ankara tel.: 112706

OTOBÜS KAROSERİ SAN. A.Ş.

OTOKAR PAZARLAMA A.Ş.

Ayta Cad. Ufuk Ap. 16/3-4 1. Levent Tel: 64 36 18-64 32 76

MAGIRUS

- sağlam
- güçlü
- güvenli

DEUTZ

- **M 80 S 4.5** **Minibüs** (10 kişi yolcu kapasiteli)
- **80 E5** **Midibüs** (14 kişi yolcu kapasiteli)

ANA BAYİLERİMİZ

EGEMAK
Ege Makine ve Ticaret A.Ş.
Gazi Bulvarı No: 3 P.K. 689 İzmir
Tel: 25 43 50

ORMAK
Orta Anadolu Makina ve Ticaret A.Ş.
Eskişehir Devlet Karayolu 10. Durak
Mustafa Kemal Mah. Ankara
Tel: 13 12 63-13 62 54-13 46 56

TORMAK
Toros Makina ve Ticaret A.Ş.
İstanbul Cad. Sivil Havaalanı
Karşısı No: 468 Adana
Tel: 22 715

DOĞAN
Otomobilcilik A.Ş.
Ankara Cad. No: 243
Sirkeci-İstanbul
Tel: 28 13 50-28 13 51